

Rövidre vágva

A kiadott kommuniké szerint a 28. Magyar Filmszemlén bemutatják Ember Judit A snagovi gyerekek című dokumentumfilmjét, amely már eddig is viharos indulatokat kavart, s a tervezett hivatalos premier a vitát tovább nyújthatja. Egy biztos, a kialakult polémia miatt a szemle szervezői még egyszer egyeztetni próbálnak a felek között. De még az sem biztos, hogy a filmet levetítik.

Ember Judit 1987-ben hétórás anyagot forgatott az 1956-os forradalom után a romániai Snagovba került politikusok gyerekeiről, élményeikről, s arról, hogyan befolyásolta életüket az ott töltött időszak. A rögzített beszélgetésből az évek során sehogy sem akart film készülni, míg végre tavaly a Magyar Televízió az október 23-i ünnep estéjére műsorra tűzte a művet. A hétórás moziból 90 percet vágott össze a rendező, s a kész produktumot látva a kilenc megszólaltatottból öten – Vásárhelyi Miklós három gyermeke, Losonczy Anna és ifjabb Rajk László – személyiségi jogaikra hivatkozva nem járultak hozzá a sugárzáshoz. Ember Judit ezek után a Toldi moziban szervezett egy vetítést, amelynek apropója lett ez a „kvázi betiltás”. Vásárhelyi Mária akkor cikket írt a történetekről, miszerint a helyzet abszurd mivoltát jelzi, ha egy filmet betiltottak, arra nem lehetne csak úgy beszélni egy vetítőbe.

A snagovi gyerekek című dokumentumfilm esetleges sugárzása többféle szempontból vizsgálható. Először is, létezik egy jogi megközelítés. Nyilvánosságra hozható-e egy beszélgetés, amelyhez az érintettek közül csak egy nem járul hozzá? A személyiségi jogokra hivatkozás valóban védelmet jelent-e ebben a szituációban? Hiteles-e az a film, amelyik hét órából másfelet mutat meg?

Allítólag akkor **Eörsi István** (!) olykor a személyeskedésig eljutva gyakorlatilag a film mellett, Báron György pedig mint joghívó kritikus ellene foglal állást. Ahhoz képest, hogy a snagoviak eredetileg attól tartottak, hogy a „jobboldali 56-osok” bírálják majd őket, mondván, panaszkodnak a „kivételezett helyzetű” reformkommunisták, s nem esik szó az utcán harcoló pesti srácokról.

A bemutatás ellen tiltakozó szereplők szerint a film pontatlan, s nem az életükről szól, mint alkotás értékelhetetlen, ha mégis bemutatják, hát lelkiük rajta. Ember Judit szerint viszont ha valaki már belenéz a tükröbe, utólag ne a tükröt hibáztassa.

A filmszemle nem fikciós kategóriájában többek között B. Révész László zsűrizte a vizsgált alkotást. Elmondása szerint bár tisztában vannak a vita lényegével, ők ezzel, s az esetleges jogi vonatkokkal nem foglalkoznak. Ember Judit munkáját mint filmet értékelték, s a szemlére valónak minősítették.

GRÉCZY ZSOLT